

OBLICZA TERRORYZMU I WALKA Z NIM

FACES OF THE TERRORISM AND THE FIGHT AGAINST IT

EWA OLEJNIK

Akademia Obrony Narodowej w Warszawie

ABSTRACT

The following article is a description of the terrorism as the phenomenon in global world, the profile of the terrorist, the scope of operations of assassins and preventive undertakings. An act of terror is presenting as one of the greatest contemporary threats towards people. The article highlights importance of media attention in the terrorist attacks. It describes assassins motives, show how women and children are involved in the terrorist activity. Countries touched by violence are concerned about the national security. Analysis of events from 7th July 2005 in London became a pretext for the counteraction for terrorism worldwide. The paper says about involving governments and police in preventive terminations. It also pays attention for sensitizing all sorts of societies of different countries to the issue of the terrorism.

Key words: terrorist, attack, assault, terrorism, bomb attack

ABSTRAKT

Poniższy artykuł opisuje terroryzm jako zjawisko w globalnym świecie, profil terrorysty, zasięg działań zamachowców i przedsięwzięcia prewencyjne. Przedstawia akt terroryzmu jako jedno z największych współczesnych zagrożeń wobec ludzi. Podkreśla istotę medialności w zamachach terrorystycznych. Omawia motywy zamachowców, wskazuje na zaangażowanie

zowanie w działalność terrorystyczną kobiet i dzieci. Państwa dotknięte przemocą troszczą się o zapewnienie bezpieczeństwa narodowego. Analiza wydarzeń z 7 lipca 2005 r. w Londynie stała się pretekstem do przeciwdziałania terroryzmowi na całym świecie. Mówi o zaangażowaniu rządów i policji w rozwiązania prewencyjne. Zwraca także uwagę na uwrażliwienie społeczeństw różnych państw na zagadnienie terroryzmu.

Słowa kluczowe: terrorysta, atak, zamach, terroryzm, zamach bombowy

Terroryzm to zjawisko, które we współczesnym świecie pojawia się coraz częściej. Koniec XX wieku i XXI wiek to czas wzmożonych ataków skierowanych przeciwko różnym instytucjom oraz poglądom, w czasie których cierpią niewinni ludzie. Nie jest on zupełnie nowym zjawiskiem. Początkowo występował na terenach państw biedniejszych – np. Afganistan, jednak w latach 60. XX wieku ataki rozpoczęły się w krajach bogatszych, takich jak: USA, Anglia, Belgia czy Francja.

Celem niniejszego artykułu jest zwrócenie uwagi na zasięg i wpływ terroryzmu na bezpieczeństwo poszczególnych państw w obecnych czasach.

Terroryści, obierając cel, nie przebiegają w środkach, a ataki przeobrażają się w wojnę prowadzoną bez względu na ofiary. Początkowo napały kierowane były przeciwko niewielkiej grupie ludzi, z czasem nabierały charakteru masowego – ludzie giną bez względu na wiek i płeć. Dynamika tego zjawiska przybiera coraz nowsze formy. W ostatnich latach zauważamy, że terroryzm niesie ze sobą coraz większe niebezpieczeństwa i zagrożenia. Globalizacja powoduje, że zjawiska te stanowią już nie tylko problem lokalny, lecz dotyczą wszystkich narodów. Jest on na tyle niebezpieczny, że trudno go przewidzieć i mu zapobiec. Początkowo akty terrorystyczne były skierowane nie tylko przeciw przywódcom politycznym i państwom, ale również miały wywierać presję na inne grupy społeczne, takie jak np. przedstawiciele sfer finansowych i urzędniczych, sportowcy, a także przypadkowe osoby¹. Obecnie mamy do czynienia z „nowym terroryzmem”. Symbolem najniebezpieczniejszego i najbardziej przerażającego wydarzenia tej działalności dla współczesnych jest sytuacja z 11 września 2001 roku, kiedy w USA, samolotów wraz z pasażerami użyto jako bomb. Liderzy i eksperci od spraw terroryzmu uświadomili sobie, że nie

---

¹ *Encyklopedia PWN w trzech tomach*, D. Kalisiewicz (red.), t. III, Warszawa 1999, s. 574.

da się zatrzymać działań terrorystów. Medialność tragedii WTC sprawiła, że zaczęli stawiać pytania dotyczące najbliższej przyszłości.

Państwa próbują się bronić przed organizacjami zagrażającymi bezpieczeństwu ich obywateli, opracowując plany prewencyjne i odwetowe, szkoląc żołnierzy do tajnych działań lub skierowanych bezpośrednio do walki przeciwko terrorystom. Aby działać przeciwko terroryzmowi, starano się go najpierw zdefiniować w odniesieniu do realiów i potrzeb własnego narodu. Jednak naukowcy nie są jednomyślni co do rozumienia tego pojęcia i określenia jego definicji.

Za opracowaniem merytorycznym B. Hołysta, omówię najczęściej pojawiającą się w świadomości społecznej definicję terroryzmu. Słowo *terror* pochodzi z języka łacińskiego i oznacza „strach”, „grozę”; określa stosowanie przemocy, gwałtu, okrucieństwa w celu zastraszenia przeciwnika. Termin „terroryzm” oznacza stosowanie terroru, zwłaszcza przez ugrupowania ekstremistyczne, które za pomocą zabójstw, porwań próbują zwrócić uwagę ludzi na wysuwane przez siebie żądania i wymusić określone ustępstwa².

Początki terroryzmu związane są z Hassanem Ben Sabbahem. Stosował on terror wobec swoich przeciwników politycznych i religijnych, stał na czele sekty asasynów, która powstała ok. 1090 roku na terenach Persji. Członkowie tajnego stowarzyszenia odurzeni haszyszem, zabijali na rozkaz rycerzy krzyżowych. Kolejnym przejawem terroru była dyktatura jakobinów. Dała ona początek funkcjonowaniu pojęcia „terroryzm” w kręgu kultury Zachodniej. Jakobini dokonali wielu aktów ludobójstwa, by zreformować system wyborczy i gospodarkę. Podczas „Rządów Terroru” zginęło czterdzieści tysięcy ludzi, przez co ich poparcie w społeczeństwie spadło. Innym przykładem może być zamach na Przemysła II w 1295 roku. Władca z dynastii Piastów został zamordowany podczas nieudanej próby porwania.

W dzisiejszych czasach nasilenie niepokoju nastąpiło po wydarzeniach z 11 września 2001 roku, a także po zamachu w Madrycie z 11 marca 2004 roku. Gdy doszło do kolejnego zamachu, tym razem w Londynie 7 i 21 lipca 2005 roku, świat przekonał się, że człowiek nie jest bezpieczny. Historia pokazuje, że również Polska nie była wolna od terroryzmu. Jako przykład może posłużyć zabójstwo Gabriela Narutowicza w 1919 roku. Walki narodowo-wyzwoleńcze również były prowadzone metodami terrorystycznymi. Powojennymi przykładami aktów przemocy o cechach

---

² B. Hołyst, *Terroryzm. Tom 1*, LexisNexis, Warszawa 2009.

klasycznego terroru państwowego było wysadzenie Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu w 1971 roku przez braci Kowalczyków czy zamach bombowy w Nowej Hucie na pomnik Lenina w 1979 roku³.

W państwach takich jak: Pakistan, Iran, Korea Północna, Birma i Chińska Republika Ludowa władza cywilna skupia się w rękach oligarchii i wojska w celu zastraszenia własnego społeczeństwa przez stosowanie przemocy i okrucieństwa, by zmusić naród do wykonywania zaleceń instytucji państwa.

Po dokonaniu analizy wielu publikacji naukowych na temat terroryzmu okazuje się, że mimo obserwacji działań terrorystów przez służby w różnych państwach, trudno przewidzieć ich kolejne kroki. Odpowiednie instytucje we współpracy ze sobą próbują określić cechy działań terrorystów, ich cele, sens życia i sposób działania. Zachowania te są charakterystyczne dla większości zamachów. Należą do nich:

- stosowanie przemocy i siły;
- aspekt polityczny czynu;
- wywoływanie strachu i terroru;
- groźba jako element zastraszenia;
- skutki i reakcje psychologiczne.

Niektórzy dostrzegają podobieństwo między zwykłym przestępcą, nastawionym na własne korzyści, a terrorystą. Zauważyć należy, że obaj stosują przemoc, lecz przestępca robi to dla uzyskania korzyści i zazwyczaj z pobudek osobistych. Atak przestępczy zwykle nie jest zaplanowany, nie przewiduje skutków dalekosiężnych i nie stanowi przesłania dla opinii społecznej.

Terrorysta wierzy, że służy dla dobra ogółu, jakiejś sprawie i reprezentuje organizację. Najczęściej atak taki jest skierowany na dalekosiężny cel. Można sądzić, że ma wywoływać strach w szerokim audytorium, aby zdobyć władzę lub wpływy.

By zapobiegać atakom terrorystycznym, eksperci dążą do opracowania portretu psychologicznego terrorysty. Kim jest osoba, która dla osiągnięcia celu potrafi poświęcić życie niewinnych osób i oddać swoje? Czy należą do nich tylko mężczyźni, w jakim są wieku, skąd pochodzą? Do odpowiedzi na te pytania posłużyć mogą badania nad zamachami. Przykładem jest sytuacja w londyńskim metrze. 7 lipca 2005 roku rozpoczął się zwyczajnie,

---

³ B. Kayzer, *Demokracja, terroryzm i polityka radykalna: zarys wykładu z doktryn polityczno-prawnych*, Wydaw. Wyższej szkoły Policji, Szczytno 1999, s. 95–96.

w zatłoczonym metrze ludzie spieszyli się do pracy, pociągi metra spóźniały się, ale uważano, że spowodowane to było godzinami szczytu. Nic nie wskazywało na to, że ten dzień będzie jednym z najtragiczniejszych whistorii Londynu. O godzinie 8:50, gdy ludzie jechali do pracy czy szkoły, wybuchły 3 bomby. Pierwsza na Circle Line pomiędzy stacją Liverpool Street i Aldgate, druga na Circle Line przy stacji Edgware Road oraz trzecia na Piccadilly Line pomiędzy stacją King's Cross i Russell Square. Godzinę później nastąpił czwarty wybuch w autobusie numer 30 w Tavistock Square. W zamachu straciło życie 56 osób, włączając w to zamachowców, a ponad 700 zostało rannych⁴.

Dochodzenie wykazało, iż wczesnym rankiem, ok. godziny 6:49, kamery zarejestrowały spotkanie czwórki przestępców, którzy posiadali duże plecaki wypełnione materiałami wybuchowymi. Policja ustaliła, że w samochodzie znajdował się również innego rodzaju niebezpieczny sprzęt – pistolet 9 mm.

Terrorysty, po spakowaniu ok. 4 kg ładunku wybuchowego w turystyczne plecaki udali się do stacji King's Cross w Londynie. Z późniejszych odczytów kamer wynikało, że sprawcy zachowywali się spokojnie, ścisкали się i sprawiali wrażenie szczęśliwych. Następnie każdy z nich poszedł w inną stronę. W ich zachowaniu nie było nic podejrzanego.

Zdjęcia ze stacji Liverpool Street ilustrują pociąg linii Circle tuż przed wybuchem. Sprawca znajdował się w drugim wagonie. Po tym, jak pociąg opuścił stację, z tunelu zaczął wydobywać się dym. Ładunek zabił 8 ludzi, a 171 zostało rannych. Przy ulicy Edgware, Circle Line, Mohammad Siddique Khan również znajdował się w drugim wagonie metra. W wyniku detonacji bomby zginęło 7 osób oraz 163 osoby zostały ranne.

W pociągu w drodze z King's Cross do Russell Square na linii Piccadilly znajdował się trzeci z zamachowców, Jermaine Lindsay. Zajął miejsce w pierwszym wagonie, w którym przebywało w tamtej chwili ok. 127 ludzi. Z przeprowadzonego śledztwa wynika, iż terrorysta ze względu na zatłoczenie stał. Wybuch zabił 27 osób oraz ranił ponad 340. Samobójczy zamach Jermaine Lindsay spowodował największą ilość poszkodowanych⁵.

Czwarty sprawca, Hussain, wyszedł z metra ok. godziny 8:55 i próbował się skontaktować z pozostałą trójką. Jego postawa wskazywała na opamiętanie. Po dotarciu do stacji przesiadł się do autobusu numer 30, który

---

⁴ N. Mosaddeq Ahmed, *The London Bombings*, Overlook Press, USA, 2006 s. 11.

⁵ Report of the Official Account of the Bombings In London on 7th July 2005.

był zatłoczony z powodu wcześniejszych wybuchów w metrze. Z pozoru bezpieczni ludzie informowali najbliższych o zaistniałej sytuacji. Zamachowiec usiadł na górze autobusu wraz ze swym plecakiem. O godzinie 9:47 nastąpiła detonacja czwartej i ostatniej bomby, która spowodowała śmierć 14 osób oraz zranienie ponad 110⁶.

Zdaniem BBC trzech zamachowców – Hasib Hussain, Shahzad Tanweer oraz 30-letni Mohammad Sidique Khan – pochodziło z Pakistanu, czwarty, Lindsey Germaine, urodził się na Jamajce. Wszyscy 4 to kamikadze, którzy zginęli podczas zamachu.

Jermaine Lindsay – terrorysta, był outsiderem. Urodził się na Jamajce w 1985 roku. Jego matka miała wtedy zaledwie 19 lat, natomiast ojciec nie brał udziału w wychowywaniu syna. Jermaine Lindsay był bystrzym dzieckiem, osiągał sukcesy w szkole oraz wyróżniał się w sporcie. Jako nastolatek interesował się sztukami walki – kickboxingiem. Lindsay wraz z matką nawrócili się na Islam w 2000 roku. Jermaine przybrał imię Jamal. Od tego momentu rozpoczęły się kłopoty w szkole, a jego zachowanie budziło wiele zastrzeżeń. Stał się zwolennikiem Al-Qaeda i również działał na ich rzecz. W swojej grupie religijnej był podziwiany za zdolność do szybkiego przyswajania języka arabskiego oraz wiedzy na temat Koranu. W 2002 roku matka Jermaine opuściła syna, wyprowadzając się do Stanów Zjednoczonych, pozostawiając go w rodzinnym mieście Huddersfield. Było to dla młodego mężczyzny traumatyczne przeżycie i wiązało się z poważnymi konsekwencjami. Zrezygnował ze szkoły, wykonywał tylko prace doraźne, utrzymywał się głównie z zasiłków⁷. Kolejnym zamachowcem był Mohammed Siddique Khan. W chwili zamachu miał 30 lat. Okazało się, że to on zainicjował przedsięwzięcie całej czwórki. Shehzad Tanweer urodził się w 1982 roku, a Hasib Hussain w 1986 roku. Cała trójka dorastała w Beeston, na obrzeżach miasta Leeds. Tanweer oraz Hussain mieszkali z rodzicami, Khan przeprowadził się wraz z żoną do pobliskiej miejscowości Batley. Wszyscy trzej uczęszczali do tej samej szkoły.

O Khanie mówiono, że był chłopcem spokojnym, wrażliwym, którego nętkano w szkole. W 1996 roku zaczął studiować na Metropolitan University w Leeds, tam poznał swoją żonę, Brytyjkę pochodzenia indyjskiego. Już na studiach Khan wykazywał zainteresowania, by nieść pomoc słabszym, udzielał wsparcia trudnej młodzieży. W 2001 roku rozpoczął

---

⁶ Coroner's Inquests into the London Bombings of 7 July 2005, 13 October 2010 session.

⁷ <http://www.bbc.co.uk/news/uk-12621385> z dnia 30.05.2016 r.

pracę w szkole podstawowej jako nauczyciel. Prowadził zajęcia z dziećmi o specjalnych potrzebach. Z powodu przewlekłej choroby w 2004 roku musiał zrezygnować z pracy w szkole. Jednakże w tym czasie nadal był aktywny społecznie.

Następnym terrorystą był Shehzad Tanweer, większość swojego życia spędził w Beeston. Był dobrym uczniem oraz wyróżniającym się sportowcem. W 2001 roku rozpoczął studia w Metropolitan University w Leeds na kierunku „Nauka o sporcie”. Zrezygnował z edukacji już w 2003 roku, nie ukończywszy studiów inżynierskich. Dzień przed zamachem Tanweer spędził czas, grając w krykieta wraz z przyjaciółmi. Swojej rodzinie powiedział, że jedzie na kilka dni na biwak niedaleko Manchesteru.

Kolejnym, najmłodszym zamachowcem, był Hasib Hussain. Jego ojciec, Mahmood pracował w fabryce, a matka, Maniza była tłumaczką, świadcząc usługi rodzinom z południowej Azji. W czasie zamachu na Londyn, Hasib mieszkał ze swoim bratem Imran oraz szwagierką Shazia w miejscowości Leeds. Jego nauczyciele opisują go jako przeciętnego ucznia, który interesował się sportem. Po powrocie z Pakistanu w 2003 roku stał się bardziej religijny, zaczął nosić tradycyjne muzułmańskie ubrania, zapuścił brodę oraz udał się na pielgrzymkę do Mekki. Niedługo po swoim powrocie manifestował własne poglądy i wypisywał na książkach: „Al-Qaeda – No Limits”. Jeden z sąsiadów opisał tę rodzinę, że to: „Bardzo mili ludzie”. „Wszyscy ich znaleźliśmy, lecz nie byli nam bliscy. Po prostu byli miłą rodziną” – opowiadał⁸.

Jak w takim razie z tłumu wyłonić człowieka – zbrodniarza? Jak rozpoznać niebezpiecznego człowieka, by móc uchronić życie swoje i niewinnych osób? Jak widać na podstawie przedstawionych powyżej krótkich biogramów, mężczyźni pochodzili ze zwykłych domów, mieli rodziców i rodzeństwo. Mogli się uczyć, zdobyć wykształcenie, by w przyszłości móc utrzymać siebie i rodzinę. Chodzili do świeckich szkół, większość z nich była bystra i inteligentna, wszechstronnie uzdolniona. Ich zamiłowanie do sportu wzbudzało podziw wśród rówieśników i nauczycieli. Wszyscy spokojni, angażowali się w pomoc rodzinie, asymilowali się ze społeczeństwem. Honorowi, wychodzili z założenia, że muszą sami sobie radzić. Skromni i pomocni zyskiwali szacunek wśród znajomych. Nie otwierali się jednak zbyt, zawsze tajemniczy i niewyróżniający się w tłumie. Sąsiedzi ich szanowali, ale do końca nie znali.

---

⁸ <http://www.bbc.co.uk/news/uk-12621387> z dnia 30.05.2016 r.

Nic nie wskazywało na to, że tacy młodzi ludzie, uczący się w dobrych szkołach, mieszkający w Anglii, niewchodzący w konflikty z innymi, próbujący zakładać rodziny, podejmujący prace zarobkowe mogą posunąć się do tak drastycznych kroków. Przeprowadzone dochodzenie dowodzi, iż duży wpływ na ich zachowanie miała religia. Z powodu swych poglądów rzucali rodziny i pracę, często bliscy nie zdawali sobie sprawy z działalności męża czy syna, terroryści poświęcali wszystko dla jednego celu – obrony islamu. Okazało się wtedy, że ci przyzwoici, „normalni” ludzie są uparci i bezwzględni, a swoje zdolności wykorzystali do robienia ładunków wybuchowych i planowania zamachów. Mężczyźni ci mieli wspólne cechy: zdeterminowanie, bezgraniczne poświęcenie, wiarę w wyznawaną ideologię, zrównoważenie emocjonalnie oraz wykazywali skłonność do ofiarowania własnego życia. Umyślnie zabili przypadkowych ludzi, by wytworzyć w społeczeństwie atmosferę strachu i zagrożenia bezpieczeństwa. Ważnym był dla nich rozgłos w mediach, gdyż w ten sposób przekazywali ideologie i werbowali nowych członków.

Mówiąc o terroryzmie, nie powinno zapominać się o tym, że nie tylko mężczyźni biorą udział w atakach, ale również kobiety i dzieci. Nie jest to zjawisko nowe, gdyż kobiety często są przywódczyniami oraz wykonawczyniami. Potrafią zachowywać się bezwzględnie i z wyrachowaniem. W zależności od regionu, działalność kobiet ma różny charakter, np. narodowo-wyzwoleńczy czy religijny. Biorą one udział w walkach lub poświęcają swoje życie jako męczennice, często przygotowują zamachy. Co powoduje, że kobiety angażują się w tak straszne w skutkach akcje? Być może wpływa na to ich złe traktowanie, chęć zemsty lub myślą one o zmyciu hańby czy zyskaniu szacunku. Bywa, że często są przymuszane do działań samobójczych, podobnie jak dzieci zmuszane do bycia żołnierzami, choć to właśnie one ulegają najszybciej wpływom i namowom. Dzięki takim akcjom mogą zyskać choćby uznanie rówieśników.

Pierwsze informacje o kobietach zamachowcach pojawiły się w 1969 roku w czasie porwania przez Palestyńczyków izraelskiego samolotu. Wraz z nimi współpracowała aktywnie Leila Khaled. Kolejną kobietą, przywódczynią RAF (Fracja Czerwonej Armii/Rote Arme Fraktion), była Urlika Meinhof. Przekształcona w późniejszych latach organizacja pochodząca z Niemiec przybrała nazwę od nazwiska terrorystki i jej współpracownika (Baader – Mainhof). Takie wydarzenie ukazało silny wpływ terrorystki na ugrupowanie. Inne kobiece nazwiska,

które wzbudzały strach na całym świecie, to: Idoia Lopez Liano (ETA), działająca w służbie praw własnego regionu oraz La Rose „Dżihad-Jane” (Al-Kai-da), rekrutująca muzułmanów przez Internet do działalności terrorystycznych w Ameryce⁹. W 1985 roku siedemnastoletnia libańska dziewczyna – Sanya Mahaydali, znana jako „Panna Południa” jako pierwsza kobieta zdecydowała się na zamach samobójczy¹⁰. Znane są również szahidki („czarne wdowy”), czyli czeczeńskie terrorystki, które dokonały zamachów w moskiewskim metrze.

Definiuje się również tzw. terroryzm patologiczny. Mówi się o nim, gdy zamachy terrorystyczne organizowane są przez ludzi o zmniejszonej poczytalności lub osoby chore psychicznie. Tacy sprawcy zazwyczaj naśladują metody działania terrorystów i w podobny sposób motywują swoje działania. Niekiedy grupy terrorystyczne wykorzystują ich do osiągnięcia swoich celów i w niektórych sytuacjach, takich działaczy, wciągają do swoich struktur. Przez takie działania zamachowców, zwalczanie terroryzmu stało się priorytetem władz państwowych. Wśród znawców problematyki terroryzmu pojawiły się obawy co do tego, że w przyszłości czeka ludzi akt terroru z wykorzystaniem broni masowego rażenia, a realizowany on będzie w sposób bezwzględny przy pomocy wszelkich dostępnych środków, takich jak na przykład: przemoc fizyczna, nacisk psychiczny, użycie broni i ładunków wybuchowych. Działania takie przebiegają w warunkach jak największego rozgłosu społecznego i celowo mają wytworzyć w społeczeństwie atmosferę strachu i zagrożenia bezpieczeństwa¹¹.

Szczegółowa analiza osobowości zamachowców ma ułatwiać zapobieganie masowym zabójstwom i wypadkom kamikadze. Jednak pomimo opracowania profili terrorystów nie zawsze możliwe jest podjęcie działań prewencyjnych, czego przykładem mogą być zamachy w Brukseli czy w Paryżu. Należy pamiętać, że terroryzm rozwijał się od najdawniejszych czasów, przybierał różne formy i wnikał w najważniejsze struktury państwa, lecz działania terrorystyczne we współczesnym świecie nasiliły się i przybierają okrutne formy, a zamachowcy zachowują się coraz bardziej bezwzględnie. Ludzie są świadomi niebezpieczeństw wynikających z działań terrorystycznych, pamiętają o atakach, lecz sami nie są w stanie temu

---

⁹ http://wyborcza.pl/1,76842,7651413,Dzihad_Jane_spod_Filadelfii.html.

¹⁰ K. Von Knop, *The Female Jihad: Al Qaeda's Women*, „Studies in Conflict & Terrorism” 2007, 30, s. 397–414.

¹¹ *Encyklopedia PWN w trzech tomach*, D. Kalisiewicz (red.), t. III, Warszawa 1999, s.574.

zaradzić. Rządy państw, szczególnie tych dotkniętych przez terroryzm, przez cały czas poszukują rozwiązań chroniących obywateli oraz sposobów zmierzających do likwidacji tego zjawiska. Doświadczenia pokazują, że najskuteczniejszą metodą działań antyterrorystycznych jest prewencja oraz wzmocnienie komunikacji pomiędzy społeczeństwem a służbami odpowiedzialnymi za jego bezpieczeństwo.

W Stanach Zjednoczonych oraz Honolulu, funkcjonuje program „Crime Stoppers”. Nie ma on charakteru rządowego. Opiera się wyłącznie na inicjatywie prywatnej, którą miejscowa policja wykorzystuje w odniesieniu do realizacji swoich działań.

W Londynie, w mieście szczególnie zagrożonym atakami ze względu na jego wielokulturowość, w 2006 roku nastąpiło połączenie komórki SO14, która jest odpowiedzialna za śledztwa w mieście, z komórką SO12, zajmującej się analizą. W wyniku zespolenia tych wydziałów powstała jedna komórka – SO15, na którą składa się ponad 1700 funkcjonariuszy policji realizujących zadania operacyjno-rozpoznawcze, analityczne oraz procesowe, jak i przedsięwzięcia prewencyjne. Działania antyterrorystyczne skupiają się również na systematycznej analizie zdobytych informacji. Każdego dnia przeprowadzane są spotkania, odprawy, a także skrupulatne raportowanie o stanie zagrożenia. Dopełnieniem tych działań jest antyterrorystyczna „gorąca linia” telefoniczna, która zapewnia anonimowość osobom dzwoniącym. Tego rodzaju przedsięwzięcia są istotną formą prewencyjną. W ramach proponowanych zadań przygotowano także materiały dydaktyczne służące prowadzeniu zajęć profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą.

Inną ważną rzeczą jest komunikacja między komórkami wywiadowczymi pracującymi w różnych państwach i zajmującymi się zapobieganiem zamachom. W Belgii, mimo działań prewencyjnych, nie udało się uniknąć tragedii. 22 marca 2016 roku miały miejsce 3 wybuchy. W atakach zginęły 32 osoby i trzech zamachowców samobójców, a ponad 316 osób zostało rannych¹². Do zamachów przyznała się organizacja Państwo Islamskie¹³. W czasie maratonu w USA przez terrorystów również zginęło wiele osób, a jeszcze więcej zostało rannych. Zamachowcy osiągnęli cel, zastraszyli

---

¹² <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/03/25/brussels-attacks-british-it-expert-david-dixon-confirmed-dead/> [dostęp 03.06.2016].

¹³ <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/1655206,1,seria-zamachow-w-brukseli-rosnie-liczba-ofiar-sa-zabici-i-ranni.read> [dostęp 03.06.2016].

społeczeństwo, pokazali, że nikt nie jest bezpieczny, zaabsorbowali media. Cały świat dowiedział się, że działalność terrorystyczna nie ustaje. Zagrożenie terrorystyczne, mimo wysiłku wielu ludzi z różnych państw, jest tak naprawdę nieprzewidywalne. Najbardziej skuteczną formą walki z tym zjawiskiem jest dobry wywiad międzynarodowy i rozpoznanie środowiska. Wszystko po to, aby wspierać działalność odpowiednich służb i właściwie nimi kierować. Walka z terroryzmem to ciągła gra z przestępcami, ale na przykładzie USA czy Izraela widać, że opłacalna. Kraje te, chociaż ogólnie uznawane przez terrorystów islamskich za głównego wroga, stosunkowo rzadko stają się ofiarami bezpośrednich ataków.

BIBLIOGRAFIA

1. Coroner's Inquests into the London Bombings of 7 July 2005, 13 October 2010 session.
2. Hołyst B., *Terroryzm. Tom 1*, LexisNexis, Warszawa 2009.
3. *Encyklopedia w trzech tomach. Tom 1*, Kalisiewicz D. (red.), PWN, Warszawa 1999.
4. *Encyklopedia w trzech tomach. Tom 2*, Kalisiewicz D. (red.), PWN, Warszawa 1999.
5. Kayzer B., *Demokracja, terroryzm i polityka radykalna: zarys wykładu z doktryn polityczno-prawnych*, Wydaw. Wyższej Szkoły Policji, Szczyt-no 1999.
6. Mosaddeq Ahmed N., *The London Bombings*, Overlook Press, USA 2006.
7. Report of the Official Account of the Bombings In London on 7th July 2005.
8. von Knop K., *The Female Jihad: Al Qaeda's Women*, "Studies in Conflict & Terrorism", 2007, 30, s. 397–414.

Adresy internetowe

9. <http://www.bbc.co.uk/news/uk-12621385>
10. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/4720027.stm
11. http://news.bbc.co.uk/2/hi/email_news/6634901.stm
12. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/6634923.stm#map
13. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/6634955.stm
14. <http://www.bbc.co.uk/news/uk-11893939>
15. <http://www.nactso.gov.uk/OurServices/Argus.aspx>
16. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/4346812.stm
17. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/4659243.stm>

18. http://www.kwartalnik.csp.edu.pl/portal/KP/60/1117/zapobieganie_terroryzmowi_nowe_dowadczenia_krajowe_i_brytyjskie.html
19. <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/1655206,1,seria-zamachow-w-brukseli-rosnie-liczba-ofiar-sa-zabici-i-ranni.read>
20. <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/03/25/brussels-attacks-british-it-expert-david-dixon-confirmed-dead/>
21. <https://totalinformationawareness.wordpress.com/2011/06/27/coroners-inquests-into-the-london-bombings-of-the-7-july-2005-witness-joseph-martocchia/>
22. http://wyborcza.pl/1,76842,7651413,Dzihad_Jane_spod_Filadelfii.html

mgr Ewa Olejnik – absolwentka Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu, doktorantka na wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej w Warszawie. W obszarze jej zainteresowań leżą zagadnienia związane z szeroko rozumianym pojęciem bezpieczeństwa w ruchu lądowym i lotniczym, mediacja oraz negocjacja w sytuacjach kryzysowych, a także proces resocjalizacji młodzieży.